

Název vyučovacího předmětu: **DĚJINY TANCE A SOUVISEJÍCÍCH OBORŮ (DTS)**

Vzdělávací oblast: **Odborný základ**

Časová dotace vyučovacího předmětu: **0, 0, 0, 0, 3, 3**

Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět Dějiny tance a souvisejících oborů je uměnovědný. Při jeho studiu se však stále činí odkazy na živou praxi žáků, tak, jak se s ní v průběhu studia paralelně seznamují, a ve shodě s tím se zvyšuje i myšlenková náročnost výuky. Předmět je zařazen od 5. do 6. ročníku, a to v rozsahu 3 hodiny týdně. Byl zaveden ve školním roce 2018/2019, kdy byl vyučován pouze v 5. ročníku.

Pozornost je věnována **poetice tance a současnému a aktuálnímu tanci**, současnému výtvarnému umění a současné hudbě.

Obecné cíle

Cílem předmětu Dějiny tance a souvisejících oborů je uvedení žáků do synchronních i diachronních kontextů tanečního umění. Jsou s ním seznamováni tak, aby byli schopni se orientovat v soudobém tanečním paradigmatu a byli si vědomi toho, že jejich tvorba znamená mnohostranný dialog.

Přínos k realizaci klíčových kompetencí a strategie výuky

Z klíčových kompetencí rozvíjí dějiny tance a divadla především:

Kompetence k učení

- cílem je naučit žáky vyhledávat samostatně, aktivně a vícezdrojově informace ve svém oboru a vyhodnocovat je

Učitel předkládá před žáky vizi poznání jako velkého dobrodružství ducha. Snaží se každý nový fakt, se kterým je seznamuje, uvádět do kontextu v jejich oboru, kultuře a do dalších zajímavých souvislostí. Motivuje žáky ke spolupráci v oblasti poznávání svého oboru. Snaží se přistupovat k žákům individuálně, rozumí, že každý žák je individuum s vlastním biorytmem poznání. Apeluje na jejich mimoškolní poznávání, které je v tanečním oboru *conditio sine qua non*.

Kompetence personální a sociální

- cílem je naučit žáky vnímat hodnocení svých výkonů a umět přijímat radu a kritiku, navazovat vztah se svými spolužáky na základě výměny užitečných informací i ve společné tvorbě

Učitel vede žáky k přímému, čestnému a autentickému chování. Přátelským a vstřícným chováním vytváří model žádoucích mezilidských vztahů. Nikdy žáky neponižuje, sám nepředstírá vševědounost, nevynechá příležitost žáky povzbudit a pochválit, předchází

osobním konfliktům ve třídě, dbá na pozitivní atmosféru ve třídě a na budování demokratického charakteru školy.

Kompetence k řešení problémů

- cílem je naučit žáky uplatňovat při řešení problémů různé úhly pohledu

Učitel vede žáky ke konfrontaci různých úhlů pohledů na problém. Vysvětluje, že v jejich oboru je obvykle více než jedno řešení. Snaží se, aby pochopili relativitu hodnot ve vývoji umění, ale nezačali proto na hodnoty rezignovat. Zasnívá je do zákonitostí vývoje, sinusoidy dějin umění, jejich nepravidelné pravidelnosti. Nedovoluje jim dát se cestou dogmatického nebo normativního myšlení, při řešení problémů, rozptyluje jejich zděděné myšlenkové předsudky a případné logické chyby.

Kompetence komunikativní

- cílem je učit žáky kultivovanému a artikulovanému vyjadřování

Učitel tříbí odbornou terminologii žáků jako nástroj, který budou pro svou profesi potřebovat; pro rychlou domluvu v odborném prostředí. Sám svým příkladem a stálým povzbuzováním k četbě tříbí i jejich jazykovou kulturu obecně.

Kompetence občanská a kulturní povědomí

- kulturní přehled jako nezbytná podmínka k pochopení kontextuálnosti umění a umělecké tvorby

Přínos k rozvoji odborných kompetencí

Předmět přispívá k ovládnutí základů tvůrčí činnosti v oblasti současného tance. Žáci využívají při své umělecké činnosti znalosti z předmětů: Dějiny tance a divadla, Dějin hudebního umění a Dějin výtvarného umění. Žáci si prohlubují a rozvíjí následující odborné kompetence:

- využívat při umělecké činnosti znalosti o historickém vývoji a aktuálních tendencích současného tance;
- používat odbornou terminologii jako nástroj rychlého pochopení a domluvy v odborném prostředí;
- využívat poznatků moderní poetiky tance o formách, prostoru a kompozici tance;
- využívat poznatků moderní poetiky tance o zákonitostech tanečního pohybu, o energii, principech kompozice a střihu, expresivních a předexpresivních technikách.

Průřezová témata zařazená do výuky Dějin tance a souvisejících oborů

Občan v demokratické společnosti

Výuka předmětu Dějiny tance a souvisejících oborů přispívá k realizaci tohoto průřezového tématu zejména:

- rozvíjením klíčových kompetencí, zejména kompetence komunikativní a kompetence k řešení problémů;
- tím, že vede žáky k úctě k nehmotnému dědictví lidstva, k němuž patří taneční tradice a taneční, hudební i výtvarné umění;

- tím, že učí respektu a obdivu k taneční, hudební, výtvarné i obecné kultuře jiných národů a ras;
- tím, že žáky povzbuzuje k hrdosti na svůj obor, ke stavovské cti a schopnosti obhájit ji ve společenském dialogu;
- tím, že poukazuje na současný tanec jako na demokratické a svobodomyšlné prostředí a na závazky tanečníka vůči společnosti, která mu umožňuje pěstovat tak krásný obor.

Mezipředmětové vztahy

Předmět Dějiny tance a souvisejících oborů je integrovaný předmět zahrnující Dějiny tance a divadla, dějiny hudby a Dějiny výtvarného umění.

Má vazby s předměty Tvorba (TVO), Taneční techniky (DTT, STT, MTT, KTT), Hudební nauka (HN), Improvizace (IMP), Dějepis (DJ), Český jazyk a literatura (ČJL).

Vzdělávací obsah

V. ročník, časová dotace 3 hodiny týdně	
Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na základě dosavadních poznatků, jakož i svých praktických profesních zkušeností a dovedností, vede dialog s pedagogem na témata odborného zájmu a pod vedením pedagoga si tato témata systemizuje; - definuje své praktické i vzdělanostní zájmy – připravuje se na volbu tématu písemné absolventské práce; - ke konci školního roku toto téma definuje, písemně shrnuje jeho záměr, vytváří první skicy, téma vysvětluje a obhájí; - zná základní rozdělení hudebního vývoje ve 20. století, jak ve světě, tak na českém území - vyjmenuje hlavní osobnosti jednotlivých hudebních škol a charakterizuje jejich tvorbu 	<p>Poetika tance (formy, principy, kategorie, tendence moderního tanečního divadla)</p> <p>Co je poetika tance, proč se jí zabývat. Původ pojmu. Její význační představitelé. Poetika těla tělo jako živel. Čtyři labanovské faktory. Tíže. Gravitace jako technický faktor, gravitace jako úděl.- Tanec a čas. Dech. Flux – tenze, důraz.</p> <p>Poetika prostoru. Čtení prostoru, grafismus tance: křivky, spirály, sféry. Hledání estetického ideálu: Krásná hoghartovská křivka. Zlaté číslo.</p> <p>Otázky kompozice a dramaturgie. Téma a tělo. Choreografický „text“. Uzavřené a otevřené formy. Narace v tanci. Filmový střih v tanci.</p> <p>Tanec jako nevýslovné. Tanec jako poezie. Tanec jako jazyk. Kontexty a aluze. Intertextualita. Cross-over. Paměť a identita v dílech dvacátého století a dílech aktuálních. Apollinské a dionýské.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v hlavních pojmech z oblasti hudební estetiky (hudební poetika, čas v hudbě, atd.) - objasní vzájemné souvislosti jednotlivých etap výtvarného umění ve vztahu k tanečnímu umění - zhodnotí význam daného autora i díla 	<p>Rozbor konkrétních choreografických děl 20. a 21. století sub specie kategorií a poznatků poetiky tance.</p> <p>1. polovina 20. století (Druhá vídeňská škola, Pařížská šestka, neoklasicismus, neofolklorismus)</p> <p>2. polovina 20. století (seriální hudba, elektroakustická hudba)</p> <p>hlavní osobnosti české hudby 20. století (L. Janáček, B. Martinů, P. Eben, M. Kabeláč, K. Slavický)</p> <p>Filmová hudba</p> <p>Hudební estetiky – pojmy poetika hudby, čas v hudbě, emoce a hudba</p>
--	---

VI. ročník, časová dotace 3 hodiny týdně	
Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve vývoji tance ve 20. a 21. století - vyjmenuje hlavní osobnosti, které se podílely na utváření taneční identity současnosti - dokáže propojovat získané vědění s aktuálním děním v tanci - zhodnotí význam jednotlivých tvůrců i jejich děl 	<p>Tanec ve 20. a 21. století</p> <p>Americká postmoderna a aktuální dění v Americe, improvizace</p> <p>Kanadská scéna (La La La Human Steps, Marie Chouinard, Crystal Pite)</p> <p>Izraelský tanec (Ohad Naharin a Batsheva Comp., Kibbutz Contemp. Dance Comp., Inbal Pinto and Pollak Dance, Vertigo Dance comp., Yasmeeen Godder Dance Comp.</p> <p>Belgická scéna (Anne Teresa de Keersmaecker, Wim Vandekeybus, Jan Fabre, Alan Platel, Sidi Larbi Cherkaoui, Peeping Tom)</p> <p>Maguy Marin a francouzský „nouvelle danse“</p> <p>Vzájemné ovlivňování Asie a Evropy v současném tanci (Lin Hwai Min, Akram Khan, Sidi Larbi Cherkaoui, Min Tanaka a butó)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi artifiální a nonartifiální hudbou - popíše nejzásadnější choreografie 20. a 21. století - charakterizuje různé hudební žánry, použité k tanečním choreografiím ve 20. a 21. století (vážná hudba, jazz, pop, lidová hudba, hudba přírodních národů, atd.) - časově zařadí použité hudební dílo v choreografii (určí období, skladatelskou školu, skladatele, atd.) - vysvětlí pojmy: elektroakustická hudba, serialita, dodekafonie (typické rysy hudby 20. a 21. století) - objasní význam mandaly v proudech postmoderního umění - objasní vzájemné souvislosti jednotlivých vývojových etap společnosti a jednotlivých druhů umění - vyjmenuje nejvýznamnější díla francouzské i československé 	<p>Tanec ve střední Evropě</p> <p>Baletní neoklasika – Jiří Kylián, Nacho Duato, John Neumeier, Kenneth MacMillan</p> <p>Taneční divadlo od Kurta Joose k Tanztheatru Piny Bausch</p> <p>Tanec jako vzkaz společnosti – témata: společnost a politika (J.Kresnik, L.Newson)</p> <p>DV8 physical theatre a jeho vliv</p> <p>Fyzické divadlo – Jerzy Grotowski a následovníci</p> <p>Od Williama Forsytha k Sashe Waltz. Choreografové intelektuálové.</p> <p>Taneční festivaly jako nový kulturní fenomén</p> <p>Nový cirkus</p> <p>pojmy: artifiální a nonartifiální hudba</p> <p>pojmy: elektroakustická, elektronická hudba, dodekafonie, serialita</p> <p>nové hudební žánry: jazz, rock, big-beat, pop, ...</p> <p>etnomuzikologie a hudba přírodních národů, lidová hudba evropských národů (folklór) a hudba mimoevropských národů (Japonsko, Čína, Indie)</p> <p>hlavní choreografické osobnosti – a rozbor hudebních děl, použitých k choreografii</p> <p>zařazení hudebního díla do hudebního vývoje, rozbor hudebního díla</p> <p>Mandala a její význam v postmoderním umění</p> <p>Film – nová vlna</p> <p>Kontext místa ve výtvarném umění</p>
--	--

<p>filmové nové vlny a objasní jejich význam</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy: denotace, intertext, kontext, filmový střih, sekvence, artefiletika, bodyart - vysvětlí význam apollinského a dionýského principu a dokáže jej aplikovat při analýze výtvarného díla	<p>Konzum, sériovost a práce s osobitým rukopisem, otázka autorství, pop – art</p> <p>Bodyart, práce s tělem ve výtvarném umění, artefiletika</p>
---	---